

JAARVERSLAG
Midden-Nederland

2019

**COMMISSIE VAN TOEZICHT
ARRESTANTENZORG**

CTA

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Midden-Nederland

Inhoudsopgave

Uitgevoerde inspecties.....	6
Bijzondere aandachtspunten.....	7
Beschikbare personele capaciteit tbv arrestantenzorg.....	8
Legionella	8
Landelijk Reglement Arrestantenzorg Politie	8
Relatie tussen CTA en politie Midden-Nederland	8
(verantwoordelijkheid) Ophoudgebieden	9
Onaanvaardbaar oponthoud	9
Bezochte bijeenkomsten	9
Inspectielokaties politie Midden-Nederland.....	10

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Midden-Nederland

De commissie

Voorzitter	de heer mr. J.F.M. Wasser	Advocaat
Vice-voorzitter	mevrouw drs. M.R. van Veen	Voormalig algemeen directeur veiligheidsregio, lid RSJ
leden	mevrouw drs. M. Heuvelmans	Manager woningbouwvereniging, lid klachtencommissie Politie
	mevrouw mr. D. Uc	Jurist Centrale Raad van beroep
	de heer mr. M.Wiewel	Rechter
	de heer mr. drs. E.S. Rijnder	Directeur goede doelen fonds
de commissie wordt ondersteund door de		
Secretaris	de heer T. van Oort	Bedrijfsvoeringspecialist

Inleiding

Voor u ligt het verslag over 2019.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (verder: CTA) heeft tot taak toezicht te houden op de huisvesting, veiligheid, verzorging en bejegening van ingesloten¹, in politiebureaus, bureaus van de Landelijke Eenheid politiediensten in het gebied van de Eenheid, zittingsplaatsen van de Rechtbank Midden-Nederland, mobiele ophoudplaatsen en tijdelijke ophoudplaatsen bij evenementen en op de naleving van de voorschriften die op de arrestantenzorg betrekking hebben. De CTA geeft aan de politiechef gevraagd en ongevraagd advies en inlichtingen over aangelegenheden betreffende objecten waar personen door de politie worden ingesloten.

De leden van de CTA bezoeken onaangekondigd op wisselende dagen en tijdstippen politiebureaus en cellencomplexen. Zij mogen vrij spreken met de politiemedewerkers, de arrestantenverzorgers en degenen die van hun vrijheid beroofd zijn of anderszins in verband met de hulpverleningstaak van de politie ingesloten zijn. Indien nodig nemen de commissieleden na afloop van het inspectiebezoek de bevindingen van hun bezoek direct door met de dienstdoende arrestantenverzorger. De inspectieverslagen gaan via het onderdeel Arrestantentaken van de politie naar de verantwoordelijke leidinggevende van de geïnspecteerde locatie.

De commissie kwam in 2019 vijf maal in vergadering bijeen.

Het voorliggende jaarverslag is gebaseerd op de database zoals die door het Landelijk Centrum Commissies van Toezicht op de Arrestantenzorg (LC) is vastgesteld. Cijfermatig geeft deze database zoveel en zo duidelijke informatie dat een hardcopy hiervan als bijlage bij dit jaarverslag gevoegd wordt. Waar nodig wordt in de bijlage nadere duiding gegeven. In de inspectieverslagen die in beginsel door koppels van het CTA worden ingevuld dienen zij telkens één van de volgende mogelijkheden aan te vinken: ok, niet ok, niet van toepassing, of niet gecontroleerd. De bevindingen in deze verslagen en hetgeen tijdens de vergaderingen besproken is, vormen de grondslag voor dit jaarverslag.

¹ Ingesloten: arrestanten, vreemdelingen, vonnisklanten en verwarde personen.

Samenvatting / conclusies en aanbevelingen

De commissie is in zijn algemeen tevreden over de wijze waarop de politie Midden-Nederland de arrestantenzorg uitvoert. Verheugd is de commissie over de wijziging van het werkproces rondom de medicatie in het PCC Almere, waardoor de verstrekking van medicatie uitsluitend plaatsvindt door middel van verstrekking van voorverpakte op de persoon van de ingeslotene gerichte medicatie.

Met instemming heeft de commissie voorts de reactie van de politie op het jaarverslag 2018 ontvangen waarbij de commissie opmerkt dat zij de verblijfstijd van ingeslotenen op de rechtbanken met aandacht blijft volgen.

De BHV-ge oefendheid is reeds geruime tijd een bron van grote zorg van de commissie. De commissie is dan ook verheugd over niet alleen de toegezegde aandacht van de eenheidsleiding voor de BHV-ge oefendheid maar ook haar toezegging om nauwgezet erop te zullen toezien dat minimaal twee maal per jaar binnen de teams van de eenheid BHV-oefeningen zullen worden gehouden. De commissie vertrouwt erop dat daaraan ook daadwerkelijk invulling wordt gegeven en wordt graag hierover in het komend jaar graag tussentijds nader geïnformeerd.

In dit jaarverslag benoemt de commissie de spanning tussen de beschikbare personele capaciteit voor de arrestantenzorg en de benodigde personele capaciteit. Als gevolg hiervan komt de arrestantenzorg in den brede onder druk te staan. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de bejegening van ingeslotenen en de alertheid op de zorgbehoefte van hen. Hoewel de commissie begrip heeft voor het gegeven dat er veel druk is op de personele capaciteit van de politie, spreekt zij haar zorg uit over de gevolgen die deze krapte kan hebben voor de arrestantenzorg.

Naar aanleiding van het rapport "Onaanvaardbaar oponthoud" van de Nationale ombudsman heeft de commissie ook over 2019 navraag gedaan bij de rechtbank Midden-Nederland. Uit de cijfers die de rechtbank heeft aangedragen blijkt dat het percentage gedetineerden dat langer dan zes uur moest wachten van 6% in 2017 is opgelopen naar 11% in 2019. De commissie vindt dit een zorgelijke ontwikkeling en heeft om een nadere analyse van (de oorzaken van) deze stijging gevraagd.

Conclusies en aanbevelingen uit het jaarverslag 2018

In het jaarverslag over 2018 heeft de commissie geconcludeerd/aanbevolen

- A. De BHV-geofendheid in met name de ophoudgebieden en de aantoonbaarheid daarvan baart de commissie grote zorgen. Zorg ervoor dat een ieder die (soms) belast wordt met de zorg voor ingeslotenen BHV-geofend is en blijft en dat dit vast gelegd is. Dit is onderdeel van de primaire zorg voor arrestanten en mag niet worden verwaarloosd.
- B. Ook de politie is partner en partij als het gaat om de lange verblijfstijd van ingeslotenen op de rechtbanken. Het zou dienstig zijn als de nationale politie, in samenspraak met DV&O, het voortouw neemt om op dit punt met concrete voorstellen tot structurele verbeteringen te komen.
- C. De registratie en opslag van de fouillering van de ingeslotene blijft op sommige locaties een probleem. De commissie spreekt de hoop en het vertrouwen uit dat naar aanleiding van haar regelmatige constatering op de betreffende locaties zodanige maatregelen worden getroffen, dat de registratie en opslag in 2019 wel in overeenstemming met de regelgeving zal zijn.
- D. De commissie is verheugd met de aan de Teamchef TA toebedeelde taken ten aanzien van de gang van zaken binnen de ophoudgebieden. De commissie spreekt de hoop en het vertrouwen uit dat aldus door haar geconstateerde tekortkomingen sneller kunnen worden verholpen.

Ad A: In haar reactie heeft de politie een aantal maatregelen aangekondigd om op dit punt een duidelijke verbetering te laten zien. De commissie constateert dat er inderdaad een verbetering zichtbaar is op dit punt.

Ad B: De politie geeft in haar reactie aan dat de invloed op en de betrokkenheid van de politie bij de verblijfstijd van ingeslotenen op de rechtbanken minimaal is. Waar de verblijfstijden fors zijn, zal de politie hierover in gesprek gaan met de leiding van DV&O. De commissie erkent dat de invloed van de politie op deze verblijfstijd inderdaad beperkt is, maar dat dat niet wegneemt, dat het wenselijk is dat de politie daarvoor aandacht blijft houden. Dit onderwerp blijft dan ook onder de aandacht van de commissie.

Ad C: Hoewel een verbetering ten opzichte van 2018 is opgetreden, zijn er in 2019 op dit punt nog steeds tekortkomingen geconstateerd. In de bijlage wordt daar nader op ingegaan.

Uitgevoerde inspecties

In de verslagperiode legden de leden van de commissie, in tweetallen, 30 bezoeken aan cellencomplexen, ophoudkamers en zittingsplaatsen van de Rechtbank Midden-Nederland af:

- Alle bureaus met een ophoudgebied werden in 2019 bezocht.
- Het PCC in Houten werd drie maal en het PCC in Almere werd vier maal bezocht.
- De ophoudkamers van de Rechtbank Midden-Nederland in Utrecht en Lelystad zijn één maal bezocht.
- Op het volgende evenement werd een inspectie uitgevoerd: Defcon.

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Midden-Nederland

Naast de gebruikelijke inspectiepunten is er in 2019 landelijk extra aandacht besteed aan de onderwerpen: Veiligheid/BHV, Medische verzorging en Logging/registratie.

Bijzondere aandachtspunten

Binnen het LCTA is afgesproken dat in 2019 aan onderstaande punten extra aandacht zou worden geschonken krijgen tijdens de inspecties:

a. Veiligheid/BHV

Reeds in 2018 was BHV een punt waar de commissie ruim aandacht aan geschonken heeft en wat noopte tot het doen van een aanbeveling in het jaarverslag over 2018. Die conclusies en aanbevelingen die de commissie op dit punt in het jaarverslag over 2018 heeft gedaan worden in dit jaarverslag herhaald: BHV blijft in de ophoudgebieden een punt van zorg. De commissie is verheugd met de toezegging van de eenheidsleiding om er op toe te zien, dat binnen de teams met ophoudgebieden ten minste twee keer per jaar een BHV-oefening wordt gehouden en vertrouwt erop dat daaraan ook daadwerkelijk invulling wordt gegeven. Daarbij vertrouwt de commissie erop dat niet alleen oefeningen worden gehouden, maar dat deze ook deugdelijk zullen worden geëvalueerd en de bevindingen daaruit breed zullen worden gedeeld.

b. Medische zorg

Ingeslotenen, die van hun vrijheid zijn benomen, zijn voor een groot deel afhankelijk van het handelen van de politie. Dit legt een grote verantwoordelijkheid bij de politie, met name op het gebied van gezondheid(zorg). De commissie constateert dat de toegang tot de gezondheidszorg binnen MNL goed georganiseerd is. Ook ontvangt de commissie geen signalen dat de uitvoering daarvan te kort schiet. De medicatieverstrekking was voor de commissie al meerdere jaren een punt van zorg: arrestantenverzorgers in het cellencomplex te Almere moesten zelf aan de hand van een recept van de arts uit de diverse doosjes bepalen welke pillen (en hoeveel) hoe laat aan welke ingeslotenen overhandigd moesten worden. Daarbij kwam het ook nogal eens voor dat de hoeveelheid werkzame stof van het te overhandigen medicijn verschilde met het recept waardoor de arrestantenverzorgers zelf moesten uitrekenen hoeveel medicatie dan overhandigd moest worden. Een door de commissie onwenselijk geachte situatie. De commissie heeft met instemming kennis genomen van het feit dat in PCC Almere in de loop van 2019 de werkwijze nu zodanig is dat de arrestantenverzorgers er alleen maar voor hoeven te zorgen dat op het juiste moment aan de juiste persoon het juiste zakje met medicatie wordt overhandigd. Een vergelijkbare situatie als in PCC Houten in die gevallen dat de apothekersassistent afwezig is.

c. Logging/registratie

Tijdens een aantal inspecties heeft de commissie moeten constateren dat logging en/of registratie niet in orde was. Hiermee wordt onderstreept dat de bijzondere aandacht voor dit onderwerp in 2019 gegrond was. Bij het in beheer nemen van goederen van ingeslotenen neemt de politie een bijzondere verantwoordelijkheid op zich en daarom dient er sprake van een correcte registratie en bewaring te zijn.

Beschikbare personele capaciteit tbv arrestantenzorg

De commissie heeft, tijdens meerdere inspecties en gevoerde gesprekken alsmede uit verschillende berichten, signalen ontvangen dat de inzetbare personele capaciteit voor de arrestantenzorg niet toereikend is voor de daarvoor benodigde personele capaciteit. Dat baart de commissie zorgen, omdat als gevolg daarvan de arrestantenzorg in den brede onder druk komt te staan, waardoor negatieve gevolgen kunnen ontstaan voor bijvoorbeeld de bejegening van ingeslotenen en de alertheid op de zorgbehoefte.

De commissie is bekend met de beperkte capaciteit van de politie in zijn algemeenheid, welke capaciteit - naar gevreesd wordt – in de komende jaren als gevolg van uitstroom alleen maar méér onder druk zou komen te staan. De noodzakelijke aandacht voor de primaire taken van de politie mag er, naar de commissie van mening, evenwel niet toe leiden, dat (meer) spanning op de capaciteit voor de arrestantenzorg komt te staan. Zonder dat de commissie thans heeft kunnen vaststellen dat de zorg als gevolg van de bezetting ondermaats is (hiervoor is al aangegeven dat de commissie in zijn algemeenheid tevreden is over de arrestantenzorg), meent de commissie er wel goed aan te doen hierop alert te zijn en reeds thans hierover haar zorgen uit te spreken.

Legionella

Tijdens een overleg van de commissie hebben 2 medewerkers van de Facilitaire Dienst toelichting gegeven op de legionellabestrijding en-beheersing. De commissie kan zich vinden in de opzet van de controles en de wijze van registreren daarvan. Het blijft een uitdaging hoe de commissie hierop kan blijven toezien. De toezegging dat gestreefd wordt om dit toezicht na de komende aanbesteding te vereenvoudigen stemt tot tevredenheid.

Landelijk Reglement Arrestantenzorg Politie

In 2019 is het Landelijk reglement Arrestantenzorg Politie gewijzigd. Aan alle CTA's in Nederland is de gelegenheid geboden om te reageren op de voorgestelde wijzigingen danwel zelf voorstellen tot wijzigingen te doen. CTA MNL heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt door een groot aantal voorstellen te doen. Het merendeel van de door de CTA MNL voorgestelde wijzigingen zijn overgenomen. Het voorstel van CTA MNL om 'behoudens noodsituaties' medicatie in de vorm van voorverpakte doseringen aan de ingeslotene te overhandigen is helaas niet overgenomen. De commissie betreurt dit maar is tegelijk verheugd te constateren dat in de beide cellencomplexen in MNL de medicatie wel middels baxters/voorverpakte doseringen aan de ingeslotenen ter hand worden gesteld.

Relatie tussen CTA en politie Midden-Nederland

De commissie ervaart bij de inspecties in het algemeen een vriendelijke en gastvrije ontvangst. De deskundigheid op het gebied van arrestantenzorg kent echter wel grote verschillen. In de beide cellencomplexen is de arrestantenzorg corebusiness. Dat is ook merkbaar; er is sprake van een professionele attitude en zorg, waarbij bij de medewerkers niet alleen betrokkenheid maar ook een zekere trots merkbaar is. Dat is bij menig ophoudgebied binnen de teams echter anders. Gegeven het feit dat de arrestantenzorg daar in beginsel is toebedeeld aan de executieve politieambtenaar die

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Midden-Nederland

de verdachte heeft ingesloten, is de zorg voor de arrestantenzorg – en dat is meestal ook merkbaar – echt een ‘klusje’ erbij.

De relatie met de teamchef van Team Arrestantentaken wordt als bijzonder plezierig en effectief ervaren waarbij de eigen taak en verantwoordelijkheid van betrokkenen helder blijft.

Met betrekking tot het jaarverslag 2018 en de daarin gedane aanbevelingen merkt de commissie op dat ze met instemming kennis heeft genomen van de mededeling dat de politie de zorg van de commissie deelt inzake de BHV-gevoelens in de ophoudgebieden. De vorderingen op dit punt zullen in 2020 met bijzondere aandacht gemonitord worden.

(verantwoordelijkheid) Ophoudgebieden

Het is de taak van de commissie om toezicht te houden op de huisvesting, veiligheid, verzorging en bejegening van ingeslotenen in onder meer politiebureaus en cellencomplexen. Al jaren constateert de commissie een aanmerkelijk verschil in kwaliteit van arrestantenzorg tussen de ophoudgebieden en de beide cellencomplexen. Dit verschil is terug te zien in de gemaakte opmerkingen tijdens inspecties en ook in de wijze waarop er omgegaan wordt met hetgeen de commissie tijdens een inspectie opmerkt. Het komt de commissie voor dat binnen de betreffende basisteams onvoldoende bewustzijn van de verantwoordelijkheid voor (de ingeslotenen in) het ophoudgebied aanwezig is.

Onaanvaardbaar oponthoud

In 2017 heeft de Nationale Ombudsman (Nom) het rapport “Onaanvaardbaar oponthoud” uitgebracht. De Nom concludeerde destijds: “De nationale ombudsman is van oordeel dat het onaanvaardbaar is dat gedetineerden langer dan zes uur verblijven in een ophoudkamer. Daarbij geldt dat er altijd naar moet worden gestreefd het verblijf zo kort mogelijk te houden, bij voorkeur niet langer dan twee uur voor en twee uur na de zitting. De faciliteiten schieten tekort om bij het overschrijden van een termijn van zes uur vanuit het perspectief van de gedetineerde nog aanvaardbaar te zijn. Overschrijding van de termijn van zes uur betekent daarmee een inbreuk op de mensenrechten van de gedetineerden”. De commissie heeft navraag gedaan bij de rechtbank Midden-Nederland. Gebleken is dat het percentage gedetineerden dat langer dan zes uur moest wachten in 2017 6% was. In 2018 bedroeg dat percentage 10% en in 2019 was het gestegen naar 11%. De commissie heeft de rechtbank om een analyse van de cijfers en de mogelijke oorzaken gevraagd en spreekt ook in dit jaarverslag haar zorg uit over deze ontwikkeling.

Bezochte bijeenkomsten

Bezocht zijn de vergaderingen van het Landelijk Centrum CTA, een bijeenkomst van de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming alsmede en de landelijke thema dag van de Commissie van Toezicht (van DJI).

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Midden-Nederland

Inspectielokaties politie Midden-Nederland

LOCATIE	Gebouwnaam	ADRES
Woerden	Basisteam	Houttuinlaan 10
Hilversum	Districtsbureau	Groest 69
Naarden	Basisteam	Amersfoortsestr.wg 12
Emmeloord	Basisteam	Harmen Visserplein 3
Urk	Basisteam	Het Rif 2
Dronten	Basisteam	Gangboord 62
Lelystad	Basisteam,	De Doelen 10 01
Zeewolde	Basisteam	Strandweg 8
Lelystad gerechtsgebouw	gerechtsgebouw	Stationsplein 15
De Meern	Basisteam Utrecht West	Burg.Middelweerdpts 2
Houten de Brug	Basisteam	De Brug 2 A
Houten PCC	PCC Houten	Vleugelboot 21
Maarsse	Districtsbureau	Bisonspoor 333
Mijdrecht	Basisteam	Bozenhoven 76
Nieuwegein	Basisteam	Schakelstede 75
Utrecht Kroonstraat	Districtsbureau Paardenveld	Kroonstraat 25
Utrecht gerechtsgebouw	gerechtsgebouw	Vrouwe Justitiaplein 1
Amersfoort	Districtsbureau	Asch van Wijkstraat 45
Baarn	Basisteam	Eemnesserweg 52
Doorn	Baisteam	Dorpsstraat 28
Veenendaal	Basisteam	Boompjesgoed 12
Zeist	Basisteam	Utrechtseweg 141
Almere PCC	PCC Almere	Baljuwstraat 2
Almere ophoudgebied	Districtsbureau	Baljuwstraat 2